

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

ВІСНИК ОДЕСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Серія: Економіка

Науковий журнал
Виходить 6 разів на рік
Серія заснована у липні 2006 р.

Том 20. Випуск 6. 2015

Одеса
2015

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
Odesa I. I. Mechnikov National University

ODESA NATIONAL UNIVERSITY HERALD

Series: Economy

Scientific journal
Published six times a year
Series founded in July, 2006

Volume 20. Issue 6. 2015

Odesa
2015

Засновник: Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

Редакційна колегія журналу:

І. М. Коваль, д-р політ. наук (*головний редактор*), **В. О. Іваниця**, д-р біол. наук. (*заступник головного редактора*), **С. М. Андрієвський**, д-р фіз.-мат. наук, **Ю. Ф. Ваксман**, д-р фіз.-мат. наук, **В. В. Глєбов**, канд. іст. наук, **Л. М. Голубенко**, канд. філол. наук, **Л. М. Дунаєва**, д-р політ. наук, **В. В. Заморов**, канд. біол. наук, **О. В. Запорожченко**, канд. біол. наук, **О. А. Іванова**, д-р наук із соц. комунікацій, **В. Є. Круглов**, канд. фіз.-мат. наук, **В. Г. Кушнір**, д-р іст. наук, **В. В. Менчук**, канд. хім. наук, **М. О. Подрезова**, директор Наукової бібліотеки, **Л. М. Солдаткіна**, канд. хім. наук, **В. І. Труба**, канд. юрид. наук, **В. М. Хмарський**, д-р іст. наук, **О. В. Чайковський**, канд. філос. наук, **Є. А. Черкез**, д-р геол.-мінерал. наук, **Є. М. Черноіваненко**, д-р філол. наук.

Редакційна колегія випуску:

О. В. Горняк, д-р екон. наук (*науковий редактор*), **А. Г. Ахламов**, д-р екон. наук, **Л. М. Алексеєнко**, д-р екон. наук, **В. Д. Базилевич**, д-р екон. наук, **Б. І. Валуєв**, д-р екон. наук, **Л. Х. Доленко**, канд. екон. наук, **В. І. Захарченко**, д-р екон. наук, **Г. М. Давидов**, д-р екон. наук, **А. П. Наливайко**, д-р екон. наук, **О. В. Садченко**, д-р екон. наук, **З. М. Соколовська**, д-р екон. наук, **А. О. Старостіна**, д-р екон. наук, **В. М. Степанов**, д-р екон. наук, **С. А. Циганов**, д-р екон. наук, **В. М. Мельник**, д-р екон. наук, професор, **С. О. Якубовський**, д-р екон. наук, **Олег Курбатов**, д-р менеджменту (Університет Париж-ХІІІ (Франція)), **Ян Чемпас**, д-р економіки (Економічний університет в Катовіце (Польща)), **Л. А. Родіонова**, канд. екон. наук (НДУ «Вища школа економіки», м. Москва, Росія), **І. А. Ломачинська**, канд. екон. наук (*відповідальний редактор*).

Editorial board of the journal:

I. M. Koval, (*Editor-in-Chief*), **V. O. Ivanytsia**, (*Deputy Editor-in-Chief*), **S. M. Andriievskiy**, **Yu. F. Vaksman**, **V. V. Hliebov**, **L. M. Holubenko**, **L. M. Dunaieva**, **V. V. Zamorov**, **O. V. Zaporozhchenko**, **O. A. Ivanova**, **V. Ye. Kruhlov**, **V. G. Kushnir**, **V. V. Menchuk**, **M. O. Podrezova**, **L. M. Soldatkina**, **V. I. Truba**, **V. M. Khmarskiy**, **O. V. Chaikovskiy**, **Ye. A. Cherkez**, **Ye. M. Chernoiivanenko**.

Editorial board of the series:

O. V. Gornyak, **A. G. Ahlamov**, **L. M. Alekseienco**, **V. D. Bazylevich**, **B. I. Valuev**, **L. H. Dolenko**, **V. I. Zaharchenko**, **G. M. Davydov**, **A. P. Nalyvaiko**, **O. V. Sadchenko**, **Z. M. Sokolovska**, **A. O. Starostina**, **V. M. Stepanov**, **S. A. Tsyganov**, **V. M. Melnyk**, **S. O. Yakybovskiy**, **Oleg Curbatov**, **Jan Czempas**, **L. A. Rodionova**, **I. A. Lomachynska**

ЧЕКАНСЬКА Л. А. ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДО ІНВЕСТИВАННЯ АГРАРНИХ ФОРМУВАНЬ.....	137
---	-----

ШИШМАРЬОВА К. В. ФОРМУВАННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТАКТИЧНОГО ПЛАНУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	142
--	-----

РОЗДІЛ 4

РОЗВИТОК ПРОДУКТИВНИХ СИЛ І РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

ГАВРИЛЕЦЬ О. В. РИНОК ПРАЦІ ТА АКТИВНІСТЬ ТРУДОВОЇ МІГРАЦІЇ В УКРАЇНІ.....	148
---	-----

КАЛЕНСЬКА В. П. ЧИННИКИ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ НА РАДІАЦІЙНО ЗАБРУДНЕНИХ ТЕРИТОРІЯХ.....	153
---	-----

ОСТАФІЙ М. М., ЯРЕМА Б. П. ПОТЕНЦІАЛ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ АКТИВНОСТІ РЕГІОНІВ ТА ОСОБЛИВОСТІ ПОБУДОВИ СИСТЕМИ ЙОГО ОЦІНКИ.....	157
---	-----

СЛЮСАР С. Т. ПРОГНОЗУВАННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ ПРИМІСЬКОЇ ЗОНИ КИЇВСЬКОГО РЕГІОНУ.....	163
--	-----

ТИБІНКА І. Я. ЕНДОГЕННІ ТА ЕКЗОГЕННІ ФАКТОРИ ВНУТРІШНЬОРЕГІОНАЛЬНОЇ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ ДИФЕРЕНЦІАЦІЇ В УКРАЇНІ.....	168
--	-----

РОЗДІЛ 5

ЕКОНОМІКА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ ТА ОХОРОНИ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

АРТЮШОК К. А. ПРОБЛЕМИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПОТРЕБ ТА ІНТЕРЕСІВ У РОЗВИТКУ ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНОЇ СИСТЕМИ.....	173
--	-----

РОЗДІЛ 6

ДЕМОГРАФІЯ, ЕКОНОМІКА ПРАЦІ, СОЦІАЛЬНА ЕКОНОМІКА І ПОЛІТИКА

АТАМАНЮК Е. А. ОЦІНКА РІВНЯ РОЗВИТКУ ЛЮДСЬКОГО ПОТЕНЦІАЛУ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ.....	177
--	-----

ЗАХАРЧИН Г. М., КОСМИНА Ю. М. ТРАНСФОРМАЦІЯ ФУНКЦІЙ УПРАВЛІННЯ ПОВЕДІНКОЮ ПЕРСОНАЛУ ПІДПРИЄМСТВА В СУЧАСНИХ УМОВАХ.....	181
---	-----

МАНИЛІЧ М. І., ШТЕРМА Т. В. ВПЛИВ ДЕМОГРАФІЧНОЇ СИТУАЦІЇ НА СТАН НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ.....	184
--	-----

ФЕДОРИШИН В. С. УДОСКОНАЛЕННЯ ФІНАНСУВАННЯ СОЦІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД НА ЗАСАДАХ РЕФОРМУВАННЯ КОМУНАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ.....	188
--	-----

ЧИННИКИ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ НА РАДІАЦІЙНО ЗАБРУДНЕНИХ ТЕРИТОРІЯХ

Анотація. У статті виокремлено групи чинників, які визначають рівень привабливості території для інвесторів. Серед них визначені основні фактори впливу на інвестиційну привабливість на радіаційно забруднених територіях. Автор вказує на пряму залежність між радіаційним забрудненням територій і обсягами інвестування у сільське господарство на цих територіях. У статті досліджено конкретні чинники, що впливають на рівень інвестування в сільське господарство Житомирської області. Запропоновано методи визначення рівня впливу цих чинників на інвестування. За допомогою матриці кореляцій визначено найбільш значимі кореляційні фактори впливу на інвестування в сільське господарство Житомирської області протягом досліджуваного періоду. Автор за допомогою «Таблиці Чеддока» визначив щільність зв'язку між залученням капітальних інвестицій та чинниками, що на них впливають. Серед найбільш значимих факторів, які здійснюють прямий вплив на інвестування, після проведеного аналізу названо: кількість сільськогосподарських підприємств, обсяг роздрібного товарообороту підприємств, ВРП, витрати на інновації, витрати на розвиток інфраструктури, загальний обсяг відходів, витрати на охорону та раціональне використання природних ресурсів.

Ключові слова: інвестиції, інвестування, інвестиційна привабливість, радіаційно забруднені території, сільськогосподарські підприємства, чинники впливу.

FACTOR OF INVESTMENT SECURITY OF AGRICULTURAL ENTERPRISES IN RADIATION-CONTAMINATED AREAS

Annotation. The groups of factors, that determine the level of attractiveness of territory for investors, are distinguished in the article. The factors of influence are certain on an investment attractiveness on radiation-muddy territories. An author specifies on direct dependence between radiation contamination of territories and volumes of investing in agriculture on these territories. Concrete factors that influence on the level of investing in agriculture of the Zhytomyr area are

investigational in the article. The methods of determination of level of influence of these factors are offered on investing. By means of matrix of correlations the most meaningful cross-correlation factors of influence are certain on investing in agriculture of the Zhytomyr area in a period. By means of «Table of Cheddok» an author defined the closeness of connection between bringing in of capital investments and factors, that on them influence. Important factors that carry out direct influence on investing: amount of agricultural enterprises, volume of retail commodity turnover of enterprises, charges on an innovation, charges on development of infrastructure, general volume of wastes, expense on a guard and rational use of natural resources.

Keywords: investments, investing, investment attractiveness, radiation-muddy territories, agricultural enterprises, factors of influence.

ФАКТОРИ ИНВЕСТИЦИОННОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ РАЗВИТИЯ СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ НА РАДИАЦИОННО- ЗАГРЯЗНЕННЫХ ТЕРРИТОРИЯХ

Аннотация. В статье выделены группы факторов, которые определяют уровень привлекательности территории для инвесторов. Среди них определены факторы влияния на инвестиционную привлекательность на радиационно-загрязненных территориях. Автор указывает на прямую зависимость между радиационным загрязнением территорий и объемами инвестирования в сельское хозяйство на этих территориях. В статье исследованы конкретные факторы, которые влияют на уровень инвестирования в сельское хозяйство Житомирской области. Предложены методы определения уровня влияния этих факторов на инвестирование. С помощью матрицы корреляций определены наиболее значимые корреляционные факторы влияния на инвестирование в сельское хозяйство Житомирской области в течение исследуемого периода. Автор с помощью «Таблицы Чеддока» определил плотность связи между привлечением капитальных инвестиций и факторами, что на них влияют. Среди наиболее значимых факторов, которые осуществляют прямое влияние на инвестирование, после проведенного анализа названо: количество сельскохозяйственных предприятий, объем розничного товарооборота

предприятий, ВРП, расходы на инновации, расходы на развитие инфраструктуры, общий объем отходов, затраты на охрану и рациональное использование природных ресурсов.

Ключевые слова: инвестиции, инвестирования, инвестиционная привлекательность, радиационно-загрязненные территории, сельскохозяйственные предприятия, факторы влияния.

Постановка проблеми. Розвиток сільського господарства в Україні в сучасних умовах вимагає масштабного й ефективного інвестиційного забезпечення. Особливо актуальне це завдання для територій, які постраждали від радіаційного впливу. Всім відомо, що Житомирська область у кінці минулого століття була однією з тих територій, які виявилися забрудненими радіонуклідами внаслідок аварії на Чорнобильській АЕС. Це зумовлює специфічні особливості господарювання на землі Житомирщини, а саме необхідність додаткових витрат на ведення сільського господарства і відновлення ґрунтів. У результаті підвищується собівартість продукції, виробленої на даній території. Як наслідок, сільськогосподарські підприємства забруднених районів Житомирської області потребують значно більших капіталовкладень порівняно з іншими сільгоспвиробниками. І це постає головною проблемою як для області в цілому, так і для її аграрного сектору зокрема.

В даному аспекті важливим є виділення тих факторів, які знижують інвестиційну привабливість регіону, з метою нівелювання, або хоча б зменшення їх впливу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми інвестування сільськогосподарських підприємств розглядали В.С. Уланчук та О.В. Жарун [9]. Сучасні виклики, стратегічні пріоритети та завдання щодо інвестиційного забезпечення розвитку сільського господарства були темою розгляду наукових розвідок М.І. Кісіля, О.Ю. Лупенко, М.Ю. Кожем'якіна, В.Я. Месель-Веселяк та ін. [3; 4; 7].

Значно менш дослідженими є проблеми інвестування сільськогосподарських підприємств, що розміщуються на радіаційно забруднених територіях. В деякій мірі ця тема піднімається В.М. Ходаківським [10], який обґрунтовує необхідність змін в підході до інвестиційного забезпечення сільськогосподарських підприємств радіаційно забруднених територій Житомирської області. Свого часу розгляду проблем діяльності сільськогосподарських підприємств на радіоактивно забруднених територіях свої дослідження присвячували С. М. Корживлінський, Г. В. Стадник, В. І. Торкатюк, А. С Малиновський, В. К. Данилко, Є. І. Ходаківський

Ці автори традиційно зупиняються на загальних механізмах управління сільськогосподарськими підприємствами, які працюють на радіаційно забруднених територіях, але не акцентують уваги на перешкодах ефективного залучення інвестицій. Не дослідженою на даний час залишається й проблема виокремлення факторів переважного впливу на інвестиційну привабливість агропромислового виробництва на територіях, які зазнали свого часу радіаційного забруднення.

Мета статті. Виокремити та охарактеризувати чинники, що впливають на інвестиційну привабливість сільськогосподарських підприємств Житомирської області в умовах радіаційного забруднення територій.

Виклад основного матеріалу. Проблема інвестиційного забезпечення розвитку на радіаційно забруднених територіях є найбільш гострою серед малих і середніх сільськогосподарських підприємств та особистих селянських господарств. Досягнення позитивних зрушень у цьому напрямі найбільшою мірою залежить від використання місцевих можливостей інвестиційного забезпечення. Однак такі можливості в більшості регіонів і територій обмежені. Тому, проблема інвестиційного забезпечення розвитку сільського господарства і села набуває масштабності. Розв'язання її має національне значення і потребує консолідації зусиль усіх ланок і сфер виробництва, соціуму, органів державної влади та управління економікою. Вченими ННЦ «Інститут аграрної економіки» розроблено стратегічні напрями розвитку сільського господарства України на період до 2020 року, де визначено

сукупність індикаторів, що сприятимуть повному забезпеченню потреб розвитку сільського господарства в інвестиційних ресурсах [7].

Важливе значення у формування системи інвестиційного забезпечення розвитку сільськогосподарських підприємств на радіаційно забруднених територіях мають чинники впливу на інвестиційну привабливість. Серед них слід виокремити такі групи, які визначають рівень привабливості території для інвесторів [1, с. 126]:

- ті, що впливають на рівень інвестиційного потенціалу регіону (природно-географічний, трудовий, виробничий, інноваційний, інституціональний, інфраструктурний, фінансовий, споживчий потенціали),
- ті, що визначають рівень некомерційних інвестиційних ризиків (законодавчі, політичні, соціальні, економічні, екологічні та кримінальні ризики).
- інвестиційна активність (концентрація і розподіл інвестиційного капіталу, активізація впровадження нових виробничих потужностей, розвиток прямих і портфельних інвестицій). Чинники впливу на інвестиційну привабливість на радіаційно забруднених територіях наведено у табл. 1.

Таблиця 1

Чинники впливу на інвестиційну привабливість на радіаційно забруднених територіях*

№	Класифікаційна ознака	Назва чинника	Значення чинника
1.	Згідно впливу на рівень інвестиційного потенціалу регіону	Економіко-географічне положення	Близькість регіону до кордонів держави, міра розвитку виробничої інфраструктури, зокрема, наявність транспортних коридорів, прикордонних терміналів, нафто-, газопроводів, ЛЕП загальнодержавного значення, близькість до Києва та інших розвинених промислових центрів України
2.		Природно-ресурсний потенціал	Економічна оцінка мінеральних, земельних, лісових, рекреаційних ресурсів
3.		Трудовий потенціал	наявність трудових ресурсів – густина населення, чисельність економічно активного населення (у розрахунку на 1 км ²), пропозиція робочої сили на ринку праці; освітньо-кваліфікаційний рівень трудових ресурсів (у розрахунку на 10 тис. чол. економічно активного населення) – підготовка кваліфікованих робітників професійно-технічними навчальними закладами, підготовка кадрів ВНЗ I-IV рівнів акредитації, підвищення кваліфікації кадрів, кількість працівників, які навчалися нових професій; вартість робочої сили – середньомісячна номінальна заробітна плата працівників.
4.		Економічний	Обсяги ВДВ (у розрахунку на душу населення)

		потенціал	
5.		Місткість споживчого ринку	Сукупні витрат домогосподарств (у середньому за місяць у розрахунку на домогосподарство), роздрібного товарообороту та обсягу реалізованих послуг, оплачених населенням (у розрахунку на душу населення)
6.		Інфраструктурний потенціал	Густота автомобільних шляхів і залізниць, місткості АТС (на 10 тис. чол. населення), вартості основних засобів виробництва і розподілу електроенергії, газу і води (на душу населення)
7.		Науково-технічний потенціал	Кількість спеціалістів, які виконують науково-технічні роботи (у розрахунку на 10 тис. чол. економічно активного населення), обсягом наукових і науково-технічних робіт (на душу населення), обсягом затрат на НДДКР
8.		Інвестиційні преференції	Наявність вільних економічних зон, територій пільгового інвестування в регіоні
9.		Політичний ризик	Наявність або відсутність політичної та кадрової стабільності, авторитетність місцевої влади
10.		Економічний ризик	Активність регіону в реалізації економічних реформ і регуляторної політики, адекватність інвестиційних намірів стратегії економічного розвитку регіону
11.	Згідно рівня некомерційних інвестиційних ризиків	Соціальний ризик	Демографічне навантаження постійного населення, міжрегіональна та міждержавна міграції, грошові доходи населення, рівень розвитку соціальної інфраструктури в регіоні, кількість безробітного населення, криміногенна ситуація
12.		Екологічний ризик	Міра забрудненості навколишнього природного середовища, наявність зон екологічного лиха
13.		Інвестиційна активність	Концентрація і розподіл інвестиційного капіталу, активізація впровадження нових виробничих потужностей, розвиток прямих і портфельних інвестицій

* складено автором на основі [1; 2; 8]

Серед екологічних чинників, що негативно впливають на забруднення та загалом рівень інвестування у сільськогосподарські підприємства відносимо: погіршення екологічної ситуації на території, залишки радіаційного забруднення, яке виникло внаслідок вибуху на Чорнобильській АЕС, неефективне поводження з відходами, в тому числі й небезпечними та ін.

Негативний вплив чинників радіаційного забруднення на діяльність сільськогосподарських підприємств, проявляється у менших обсягах інвестування у забруднених регіонах (у 2014р.) : Житомирська обл. – 2904,9 млн. грн., Волинська обл. – 3389,7 млн. грн., Київська обл. – 19653,4 млн. грн., Рівненська обл. – 2804,5 млн. грн. та Чернігівська обл. – 2621,2 млн. грн., що є нижче середнього рівня загалом по Україні.

До основних чинників, що впливають на інвестування в сільськогосподарські підприємства Житомирської області відносимо : викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря; витрати на охорону та

раціональне використання природних ресурсів; загальний обсяг відходів; кількість населених пунктів, віднесених до зон радіоактивного забруднення; індекси обсягу виконаних будівельних робіт; індекси промислової продукції; витрати на інновації; ВРП; кількість сільськогосподарських підприємств; обсяг роздрібного товарообороту підприємств; витрати на розвиток інфраструктури; індекс інфляції; капітальні інвестиції в сільське господарство (табл. 2).

Таблиця 2

Чинники, що впливають на інвестування в сільськогосподарські підприємства
Житомирської області впродовж 2002-2014 років*

Назва показника	Роки					Відхилення, +/-	
	2002	2005	2010	2013	2014	2014/2002	2014/2013
Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря, тис. т	61,8	72,4	87,5	88,4	77,4	15,6	-11
Витрати на охорону та раціональне використання природних ресурсів, тис. грн	91475,4	97547,3	99457,9	100047,5	101897,9	10422,5	1850,4
Загальний обсяг відходів, тис. т.	0,9	20,4	6296,6	6630,7	5999,7	5998,8	-631
Кількість населених пунктів, віднесених до зон радіоактивного забруднення	734	734	734	734	734	0	0
Індекси обсягу виконаних будівельних робіт, % до попереднього року	90,0	104,1	80,8	120,5	77,9	-12,1	-42,6
Індекси промислової продукції, % до попереднього року	122,0	113,1	108,2	113,4	107,1	-14,9	-6,3
Витрати на інновації, тис. грн	51018,3	46797,1	28417,3	73107,0	60588,0	9569,7	-12519
ВРП, у фактичних цінах, млн. грн.	5947	7430	18743	25676	27377	21430	1701
Кількість с/г підприємств	375	409	311	1209	1192	817	-17
Обсяг роздрібного товарообороту підприємств, млн.грн	846,4	1775,5	5028,0	7914,1	9362,7	8516,3	1448,6
Витрати на розвиток інфраструктури, тис. грн	294584	284547	276217	301680	296017	1433	-5663
Індекс інфляції, %	99,4	110,3	109,1	100,5	124,9	25,5	24,4
Капітальні інвестиції в сільське господарство, тис. грн	210093	218002	230734	541005	561171	351078	20166

* складено автором на основі [5; 6]

Отже, протягом 2002-2014 років відбулося зростання викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря на 15,6 тис. т, витрат на охорону

та раціональне використання природних ресурсів - 10422,5 тис. грн., загального обсягу відходів - 5998,8 тис. т., витрат на інновації - 9569,7 тис. грн., ВРП – на 21430 млн. грн., кількості с/г підприємств – на 817 одиниць, обсягу роздрібного товарообороту підприємств 8516,3 млн грн., витрат на розвиток інфраструктури – на 1433 тис. грн., індексу інфляції - 25,5 %, а також капітальних інвестицій в сільське господарство на 351078 тис. грн. Щодо показників, що показали від’ємну тенденцію, то серед них індекси обсягу виконаних будівельних робіт (-12,1) та індекси промислової продукції (-14,9).

Для аналізу факторів впливу на інвестування в сільське господарство Житомирщини протягом досліджуваного періоду відтворимо описову матрицю та матрицю кореляцій (табл. 3).

Таблиця 3

Матриця вибору найбільш значимих кореляційних факторів впливу на інвестування в сільське господарство Житомирщини протягом досліджуваного періоду*

№ з/п	Показник Y	Рівняння за факторами	Коефіцієнт кореляції
1	Капітальні інвестиції в сільське господарство	$Y = -333E4 + 12,679 * \text{Витрати на розвиток інфраструктури}$	$r=0,70$
2	Капітальні інвестиції в сільське господарство	$Y = 1280E2 + 44,974 * \text{Обсяг роздрібного товарообороту підприємств}$	$r=0,91$
3	Капітальні інвестиції в сільське господарство	$Y = 77254, + 393,23 * \text{Кількість с/г підприємств}$	$r=0,99$
4	Капітальні інвестиції в сільське господарство	$Y = 77347, + 16,135 * \text{ВРП}$	$r=0,88$
5	Капітальні інвестиції в сільське господарство	$Y = -946E2 + 8,5931 * \text{Витрати на інновації}$	$r=0,78$
6	Капітальні інвестиції в сільське господарство	$Y = 2144E2 + 36,357 * \text{Загальний обсяг відходів}$	$r=0,69$
7	Капітальні інвестиції в сільське господарство	$Y = -271E4 + 31,315 * \text{Витрати на охорону та раціональне використання природних ресурсів}$	$r=0,69$
8	Капітальні інвестиції в сільське господарство	$Y = 1869E3 - 135E2 * \text{Індекси промислової продукції}$	$r= -0,43$

* власна розробка автора

На інвестування в сільське господарство Житомирщини протягом досліджуваного періоду чинили прямий вплив такі фактори, як витрати на розвиток інфраструктури ($r=0,70$), обсяг роздрібного товарообороту підприємств ($r=0,91$), кількість с/г підприємств ($r=0,99$), ВРП ($r=0,88$), витрати

на інновації ($r=0,78$), загальний обсяг відходів ($r=0,69$) та витрати на охорону та раціональне використання природних ресурсів ($r=0,69$), а обернений – індекси промислової продукції ($r=-0,43$).

Щільність зв'язку між залученням капітальних інвестицій та іншими чинниками, що на них впливають в Житомирській області можна визначити за допомогою «Таблиці Чеддока». Шкала оцінки тісноти зв'язку за коефіцієнтом кореляції наведена в табл. 4.

Таблиця 4

Величина коефіцієнта кореляції і тіснота зв'язку за «Таблицею Чеддока»*

Коефіцієнт кореляції (r)	Тіснота зв'язку
1,00	Зв'язок функціональний
0,90-0,99	Дуже сильний
0,70-0,89	Сильний
0,50-0,69	Значний
0,30-0,49	Помірний
0,10-0,29	Слабкий
0,00	Зв'язок відсутній

* складено автором на основі [11]

Відповідно, на загальні обсяги інвестування у сільське господарство Житомирщини впливала кількість сільськогосподарських підприємств регіону та обсяг роздрібного товарообороту, витрати на інновації, ВРП та витрати на розвиток інфраструктури, а також витрати на охорону та раціональне використання природних ресурсів та загальний обсяг відходів (рис. 1).

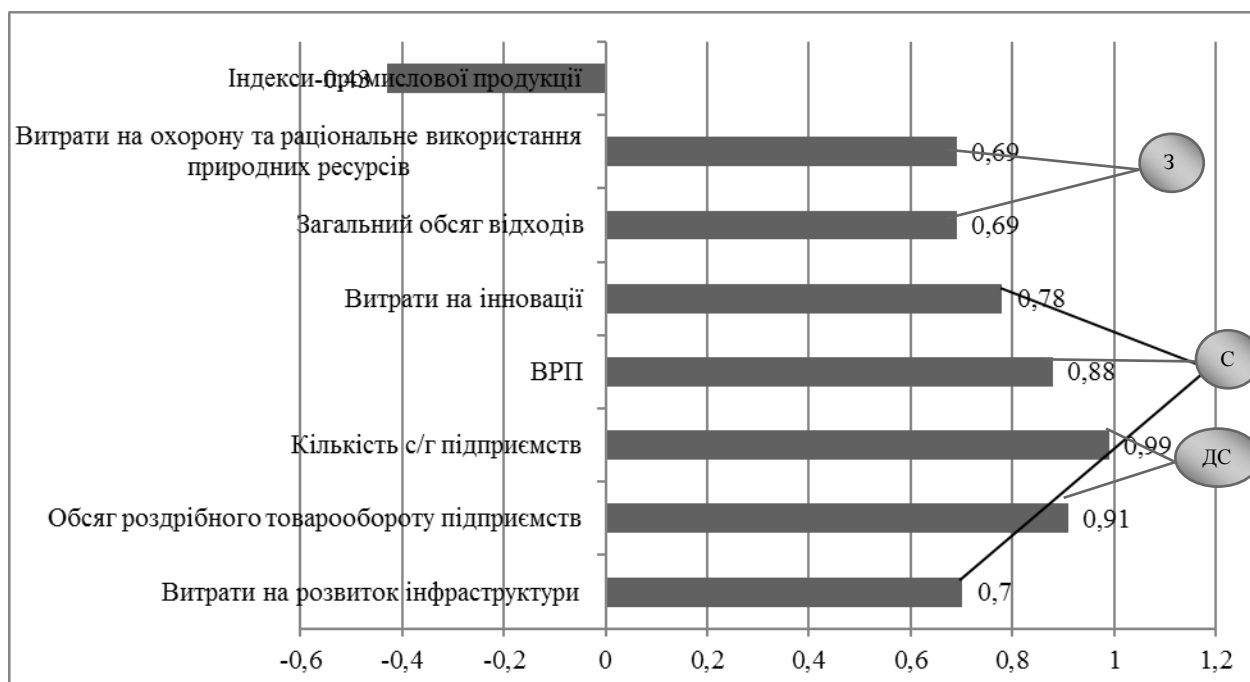

Рис. 1. Тіснота зв'язків факторів впливу на інвестування в сільське господарство Житомирщини протягом досліджуваного періоду*

** власна розробка автора*

До чинників, які впливають на рівень інвестування в сільськогосподарські підприємства Житомирської області, що ми обрали відносно: викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря; витрати на охорону та раціональне використання природних ресурсів загальний обсяг відходів; кількість населених пунктів, віднесених до зон радіоактивного забруднення; індекси обсягу виконаних будівельних робіт; індекси промислової продукції; витрати на інновації; ВРП; кількість сільськогосподарських підприємств; обсяг роздрібного товарообороту підприємств; витрати на розвиток інфраструктури; індекс інфляції; коефіцієнт фінансової стійкості; коефіцієнт абсолютної ліквідності; фондовіддача; рентабельність підприємства; частка ринку підприємства; інвестиції в матеріальні активи; інвестиції в статутний капітал; коефіцієнт реінвестування; коефіцієнт стійкості економічного зростання; ROA; ROE.

Висновки дослідження та перспективи подальших наукових досліджень. Сучасні виклики, цілі та завдання сільськогосподарського сектору економіки обумовлюють необхідність вирішення завдань щодо інвестиційного забезпечення їх розвитку. Особливо актуальне це питання для Житомирської області, частина території якої є радіаційно забрудненою. Проведений аналіз дозволив виділити чинники, найбільш впливові на рівень інвестування в сільське господарство Житомирської області. Це, зокрема, викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря; витрати на охорону та раціональне використання природних ресурсів загальний обсяг відходів; кількість населених пунктів, віднесених до зон радіоактивного забруднення; індекси обсягу виконаних будівельних робіт; індекси промислової продукції; витрати на інновації; ВРП; кількість сільгосппідприємств; обсяг роздрібного товарообороту підприємств; витрати на розвиток інфраструктури; індекс інфляції. Перспективи подальших досліджень вбачаємо у знаходженні тих шляхів і засобів, які допоможуть знизити негативний вплив розглянутих

чинників на інвестиційну привабливість аграрного сектору регіону.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Андел І. В. Економічний, фінансовий та екологічний аспекти інвестиційної привабливості регіону / І. В. Андел // Науковий вісник НЛТУ України. – 2009. – №19.10. – С. 126–141.
2. Асаул А. Н. Систематизация факторов, характеризующих инвестиционную привлекательность регионов / А. Н. Асаул // Региональная экономика. – 2004. – №2. – С. 53–62.
3. Інвестиційна привабливість аграрно-промислового виробництва регіонів України / Саблук П. Т., Кісіль М. І., Коденська М. Ю. та ін. ; за ред. М. І. Кісіля, М. Ю. Коденської. – К. : ННЦ ІАЕ, 2009. – 478 с.
4. Кісіль М.І. Сучасні виклики, стратегічні пріоритети та завдання щодо інвестиційного забезпечення розвитку сільського господарства / М. І. Кісіль // Інноваційна економіка. – Науково-виробничий журнал. – 2014. – № 1. – с. 14-16.
5. Статистичний щорічник Житомирської області за 2008 р. / За ред. Г. А. Пашинської. – Житомир: Головне управління статистики у Житомирській області, 2019. – 528 с.
6. Статистичний щорічник Житомирської області за 2014 р. / За ред. Г. А. Пашинської. – Житомир: Головне управління статистики у Житомирській області, 2015. – 516 с.
7. Стратегічні напрями розвитку сільського господарства України на період до 2020 року /за ред. Ю. О. Лупенка, В. Я. Месель-Веселяка. – К. : ННЦ “ІАЕ”, 2012. – 182 с.
8. Ткаченко Е.Л. Определение привлекательности территорий как исходный этап регулирования инвестиционных процессов / Е. Л. Ткаченко // Регион, город, предприятие в условиях переходной экономики. – Донецк: ИЭПИ НАН Украины. – 2000. – С. 258-262.
9. Уланчук В. С. Проблеми інвестування сільськогосподарських підприємств / В. С. Уланчук, О. В. Жарун // Збірник наукових праць Уманського НУС. – 2009. – № 72(2). – Режим доступу: <http://udau.edu.ua/library.php?pid=1533>

10. Ходаківський В. М. Інвестиційне забезпечення сільськогосподарських підприємств радіаційно забруднених територій Житомирської області / В. М. Ходаківський // Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія «Економіка і менеджмент». – випуск 6 (57). – 2013. – С. 177 – 180.

11. Чигринська О. С. Теорія економічного аналізу. / О. С. Чигринська, Т. М. Власюк. – К. : Центр навчальної літератури. – 232 с.